

Sygn. akt XXV C 1667/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR (del.) Paweł Duda

Protokolant: sekretarz sądowy Arkadiusz Połaniecki

po rozpoznaniu w dniu 20 czerwca 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **R. R. i B. R. (1)**

przeciwko (...) **Bank Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.**

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. odstępuje od obciążania R. R. i B. R. (1) kosztami zastępstwa procesowego pozwanego.

Sygn. akt XXV C 1667/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 20 czerwca 2017 r.

R. R. i B. R. (2) pozwem z dnia 18 lipca 2016 r., sprecyzowanym następnie w pismach procesowych z dnia 5 grudnia 2016 r. i z dnia 2 stycznia 2017 r., wniosły o zasądzenie od (...) Banku Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwot po 160.000 zł na rzecz każdej z nich tytułem odszkodowania, wraz z odsetkami od dnia wniesienia pozwu.

Na uzasadnienie pozwu powódki podały, że bezprawnie dostały tytuł wykonawczy (...) (...) z dnia 1 lipca 2013 r., pomimo że kredyt cały czas jest spłacany i 1/3 kredytu została już spłacona. Powódki chciały dogadać się z Bankiem w sprawie spłaty kredytu

z uwagi na kłopoty rodzinne, jednak Bank nie umożliwił tego. Bez zgody powódek Bank przewalutował kredyt z CHF na PLN, przez co naraził powódki na straty około 40.000 zł. Pomimo niezakończonych spraw sądowych Bank dwa razy sprzedał kredyt firmom windykacyjnym i teraz powódki mają do spłaty 210.000 zł. Na skutek tego kwota kredytu do spłaty zwiększyła się. Oprócz tego Bank oddał sprawę do komornika i naraził powódki na dodatkowe koszty. Komornik przy umorzeniu postępowania sygn. akt Km (...) obciążył powódki kosztami egzekucyjnymi w kwocie 6.656,45 zł. Na tę decyzję komornika powódki wniosły skargę do sądu uważając, że skoro Bank nakazał umorzyć postępowanie, to on powinien ponieść te koszty. Powódki podniosły również, że umowa kredytu hipotecznego nr (...), którą powódki zawarły z Bankiem w dniu 23 października 2006 r. jest niezgodna

z Prawem bankowym, ponieważ jest zawarta w złotówkach, powódki dostały złotówki, a muszą spłacać kredyt w CHF. Bank naciągnął powódki na kredyt w CHF i teraz powódki mają ogromny kredyt do spłaty, bo po zawarciu umowy kurs CHF szybko wzrósł. (...) (...) Bank zlikwidował konto kredytu od lipca 2016 r. zmuszając powódki, aby wpłacały raty do firmy windykacyjnej, która domaga się zapłaty kwoty 210.000 zł. Firma

windykacyjna (...) Wierzytelności chce uzyskać nowy tytuł wykonawczy, pomimo że poprzedni tytuł wykonawczy (...) (...) nie został przez sąd uchylony. W wyniku opisanego działania Banku powódki utraciły zdrowie i nie mogą spokojnie żyć. Bank nie chciał dogadać się z powódkami co do spłaty kredytu, lecz wolał go sprzedać. Powódki żądają odszkodowania z uwagi na fakt, że zostały oszukane w spłacie kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 23 października 2006 r.

(...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódek na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że powództwo jest pozbawione podstaw prawnych. Wszystkie działania pozwanego dotyczące łączącej strony umowy kredytu hipotecznego nr (...) były zgodne z prawem i nie naruszały postanowień tej umowy. Powódki nie wykazały również, żeby zaistniały pozostałe przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej po stronie pozwanego. W szczególności powódki nie przedstawiły twierdzeń i dowodów, które wskazywałyby, że faktycznie na skutek działań pozwanego doznały szkody w kwotach dochodzonych pozwem. Zasadność zarzutu powódek dotyczącego bezprawności wystawienia przez pozwanego bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z dnia 1 lipca 2013 r. była badana przez Sąd Rejonowy w Głogowie w sprawie toczącej się pod sygn. akt I C 1025/15 o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Sąd Rejonowy w Głogowie oddalił to powództwo wyrokiem z dnia 13 października 2016 r. Pozwany podniósł, że powódki wskazując na nieprawidłowości przy rozliczeniu kredytu i zawyżenie egzekwowanej od powódek kwoty zadłużenia, poza ogólnikowymi zarzutami, nie przedstawiły żadnych merytorycznych argumentów świadczących, że pozwany dopuścił się nieprawidłowości.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 23 października 2006 r. R. R. i B. R. (2) zawarły z (...) Bankiem S.A. umowę kredytu hipotecznego. (okoliczność uznana za ustalona na podstawie art. 229 k.p.c. – podana przez powódki w pozwie i przyznana przez pozwanego w odpowiedzi na pozew).

W dniu 1 lipca 2013 r. (...) Bank S.A. wystawił przeciwko R. R.

i B. R. (2) bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) na kwotę wymagalnego zadłużenia wynikającego z zawartej przez strony umowy kredytu hipotecznego w wysokości 172.752,71 zł. Postanowieniem referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w Głogowie

z dnia 23 lipca 2013 r. tytułowi temu nadana została klauzula wykonalności do kwoty 144.523,58 zł. (okoliczność ustalona na podstawie art. 229 k.p.c. – podana przez powódki

w pozwie i przyznana przez pozwanego w odpowiedzi na pozew, odpis wyroku Sądu Rejonowego w Głogowie z dnia 13.10.2016 r. sygn. akt I C 1020/15 wraz z uzasadnieniem – k. 72-74).

R. R. i B. R. (2) wystąpiły do Sądu Rejonowego w Głogowie

z pozwem skierowanym przeciwko (...) Bankowi S.A. o pozbawienie w/w bankowego tytułu wykonawczego wykonalności. Sąd Rejonowy w Głogowie wyrokiem

z dnia 13 października 2016 r. powództwo oddalił. (odpis wyroku Sądu Rejonowego

w G. z dnia 13.10.2016 r. sygn. akt I C 1020/15 wraz z uzasadnieniem – k. 72-74). Wyrok ten nie jest jeszcze prawomocny. (okoliczność ustalona na podstawie art. 230 k.p.c. – podana przez pozwanego w odpowiedzi na pozew i niezakwestionowana przez powódki).

Na podstawie wskazanego bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego

w klauzulę wykonalności prowadzone było przez komornika sądowego na wniosek (...) Banku S.A. przeciwko R. R. i B. R. (2) postępowanie egzekucyjne. Postępowanie to zostało umorzone na wniosek wierzyciela (...) Banku S.A., który złożony został w związku ze zbyciem wierzytelności objętej tytułem wykonawczym na rzecz (...) z siedzibą w W.. (okoliczności ustalone na podstawie art. 230 k.p.c. – podane przez powódki w pismach procesowych

i niezakwestionowane przez pozwanego, odpis wyroku Sądu Rejonowego w Głogowie z dnia 13.10.2016 r. sygn. akt I C 1020/15 wraz z uzasadnieniem – k. 72-74).

Powyzsze okolicznosci faktyczne nie byly przedmiotem sporu pomiedzy stronami postepowania – podane przez jedna ze stron nie byly kwestionowane przez strone przeciwna lub zostaly przez nia przyznane, a nadto wynikaly ze zlozonego do akt sprawy odpisu wyroku sadowego i jego uzasadnienia.

Sąd zważył, co następuje:

Powódki nie wskazały podstawy prawnej żadanego od pozwanego odszkodowania. Dochodzone pozwem roszczenia odszkodowawcze o zapłatę sum pieniężnych swoją podstawę prawną znajdować mogły potencjalnie w odpowiedzialności odszkodowawczej

z tytułu nienależytego wykonania zobowiązania przez pozwanego na gruncie łączącej strony umowy kredytu lub z tytułu czynu niedozwolonego pozwanego.

W myśl art. 471 k.c., dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Przesłankami odpowiedzialności kontraktowej są zatem: poniesienie przez wierzyciela szkody, fakt niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez dłużnika, związek przyczynowy między niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania a szkodą oraz możliwość przypisania dłużnikowi odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania (tzn. uchybienie obowiązkom umownym musi być następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiada). Stosownie do reguły rozkładu ciężaru dowodowego z art. 6 k.c., przy uwzględnieniu brzmienia art. 471 k.c., na wierzycielu spoczywa ciężar dowodowy co do wymienionych pierwszych trzech przesłanek. Co do czwartej przesłanki istnieje domniemanie, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiada.

Zgodnie z art. 416 k.c., osoba prawna jest odpowiedzialna za szkodę wyrządzoną z winy jej organu. Za szkodę odpowiada osoba, której zawinione działanie jest źródłem jej powstania. Przesłankami odpowiedzialności deliktowej, wynikającymi z ogólnego przepisu regulującego tę kwestię, tj. art. 415 k.c., są: powstanie szkody, zdarzenie, z którym ustawa łączy obowiązek odszkodowawczy oznaczonego podmiotu (czyn niedozwolony) oraz związek przyczynowy między owym zdarzeniem a szkodą. Przepis ten statuuje zasadę winy jako naczelną zasadę odpowiedzialności odszkodowawczej. Zawiniony czyn sprawcy, pociągający za sobą odpowiedzialność cywilną, musi wykazywać znamiona niewłaściwości postępowania zarówno od strony przedmiotowej, co określa się mianem bezprawności czynu, jak i od strony podmiotowej, co określa się jako winę w znaczeniu subiektywnym. Bezprawność – jako przedmiotowa cecha sprawcy czynu – jest ujmowana jako sprzeczność

z obowiązującym porządkiem prawnym, przez który rozumie się nakazy i zakazy wynikające nie tylko z norm prawnych (z zakresu prawa cywilnego, karnego, administracyjnego, pracy, finansowego, itp.), lecz także wynikające z norm moralnych i obyczajowych określane jako „zasady współżycia społecznego” lub „dobre obyczaje”. Bezprawność zaniechania następuje wówczas, gdy istniał nakaz działania, zakaz zaniechania, czy też zakaz spowodowania skutku, jaki przez zaniechanie może nastąpić. (por. Gerard Bieniek, w: Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania, tom 2, Warszawa 2005, s. 235-236; orz. SN z dnia 19 lipca 2003 r., V CKN 1681/00, LEX nr 121742). Wina w znaczeniu subiektywnym odnosi się natomiast do sfery zjawisk psychicznych człowieka i rozumie się ją jako naganną decyzję odnoszącą się do podjętego przez niego bezprawnego czynu, z tym że w przypadku osób prawnych kwalifikacja ta odnosić będzie się do członków organu uprawnionego do reprezentacji osoby prawnej. Zatem na gruncie prawa cywilnego winę można przypisać podmiotowi prawa, kiedy istnieją podstawy do negatywnej oceny jego zachowania zarówno

z punktu widzenia obiektywnego, jak i subiektywnego – tzw. zarzucalność postępowania (tak: SN w orz. z dnia 26 września 2003 r., IV CK 32/02, LEX nr 146462).

Powódki upatrywały podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego

we wskazywanych przez nich zachowaniach pozwanego polegających na zawarciu niezgodnej z prawem umowy kredytu hipotecznego (w walucie obcej), niezaproponowaniu powódkom przez pozwanego porozumienia co do spłaty zadłużenia z tytułu kredytu, przewalutowaniu tego kredytu bez zgody pozwanych, bezzasadnym wystawieniu bankowego tytułu wykonawczego i skierowaniu sprawy do egzekucji komorniczej, zbyciu wierzytelności wynikających z umowy kredytu na rzecz firmy windykacyjnej. Zarzuty te na gruncie materiału dowodowego niniejszej sprawy ocenić należy jednak jako nieudowodnione i niezasadne.

Wbrew twierdzeniom pozwanych, zawarcie umowy kredytu w walucie obcej lub umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty obcej było dopuszczalne na gruncie przepisów prawa. Wniosek taki wynika z art. 69 ust. 2 pkt. 2) ustawy z dnia

29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia przedmiotowej umowy kredytu (tekst jedn.: Dz.U. z 2002 r., nr 72, poz. 665 ze zm.), w myśl którego umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności m.in. kwotę i walutę kredytu, a obecnie również z art. 69 ust. 2 pkt. 4a) Prawa bankowego, zgodnie z którym, w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, umowa kredytu powinna określać szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursów wymiany walut, na podstawie którego

w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu.

Nie istnieją też obecnie przepisy zakazujące bankowi zbywania wierzytelności wynikających z umowy kredytu hipotecznego. Przepis art. 92c Prawa bankowego, który uzależniał przelew wierzytelności banku na towarzystwo funduszy inwestycyjnych tworzące fundusz sekurytyzacyjny albo na fundusz sekurytyzacyjny od zgody dłużnika, obowiązywał

w okresie od 1 lipca 2004 r. do 13 stycznia 2009 r. Tymczasem z materiału dowodowego niniejszej sprawy wynikało, że przelew wierzytelności wynikający z przedmiotowej umowy kredytu został dokonany przez pozwany Bank na rzecz (...)z siedzibą w W. już po tej dacie – na pewno po wystawieniu bankowego tytułu egzekucyjnego

z dnia 1 lipca 2013 r., skoro przelew wierzytelności skutkowało wystąpieniem przez Bank

z wnioskiem o umorzenie egzekucji prowadzonej na podstawie tego tytułu wykonawczego. Powódki nie wykazały też, żeby zakaz taki został ustanowiony w zawartej przez strony umowie kredytu hipotecznego. Nie wynikał on także z właściwości zobowiązania z tytułu kredytu. Wobec tego obowiązywała w tym zakresie ogólna zasada z art. 509 § 1 k.c., zgodnie z którą wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią W tej sytuacji nie dało się pozwanemu zarzucić bezprawności postępowania w tym zakresie.

Podstawę wystawienia przez bank bankowego tytułu egzekucyjnego stanowił z kolei art. 96 Prawa bankowego, obowiązujący w dacie wystawienia przedmiotowego bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z dnia 1 lipca 2013 r. Natomiast zgodnie z ówczesnym art. 97 ust. 1 Prawa bankowego, bankowy tytuł egzekucyjny może być podstawą egzekucji prowadzonej według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego po nadaniu mu przez sąd klauzuli wykonalności przeciwko osobie, która bezpośrednio z bankiem dokonywała czynności bankowej albo jest dłużnikiem banku z tytułu zabezpieczenia wierzytelności banku wynikającej z czynności bankowej i złożyła pisemne oświadczenie o poddaniu się egzekucji oraz gdy roszczenie objęte tytułem wynika bezpośrednio z tej czynności bankowej lub jej zabezpieczenia. Skoro wskazane wyżej przepisy upoważniały pozwany Bank do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego i prowadzenie na jego podstawie egzekucji, a spornemu tytułowi została nadana sądowa klauzula wykonalności, to działania pozwanego polegające na wystawieniu przedmiotowego bankowego tytułu egzekucyjnego, jak i wystąpienie do komornika sądowego z wnioskiem o przeprowadzenie na jego podstawie egzekucji, znajdowały oparcie w przepisach prawa. Powódki nie przedstawiły żadnych dowodów, które by mogły świadczyć o tym, że pozwany Bank w bankowym tytule egzekucyjnym i we wniosku o wszczęcie egzekucji komorniczej uwzględnił należności wynikające z umowy kredytu niezgodnie ze stanem faktycznego zadłużenia powódek.

Nie został też zaferowany Sądowi przez powódki żaden dowód, który by potwierdzał ich twierdzenie, że Bank jednostronnie, bez zgody powódek, przewalutował kredyt z franków szwajcarskich na złote polskie. Twierdzenie to pozostało zatem gołosłowne – nieudowodnione.

Poza wszystkim, powódki nie udowodniły, żeby na skutek powyższych (kwestionowanych przez nie) działań pozwanego, poniosły jakąkolwiek szkodę majątkową – nie przedstawiając żadnych dowodów pozwalających na stwierdzenie po ich stronie uszczerbku majątkowego będącego wynikiem zachowania pozwanego, a tym bardziej wysokości takiego ewentualnego uszczerbku. Wyrządzenie szkody na skutek bezprawnego działania lub zaniechania określonego podmiotu jest zasadniczym warunkiem powstania odpowiedzialności odszkodowawczej. Szkada obejmuje straty i utracone korzyści (art. 361

§ 2 k.c.) i stanowi uszczerbek określony różnicą pomiędzy aktualnym stanem majątkowym poszkodowanego, a tym stanem, jaki zaistniałby, gdyby nie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Powódki nie zaferowały żadnych dowodów w celu wykazania faktu poniesienia szkody we wskazanym wyżej znaczeniu i jej wysokości.

W rezultacie należało stwierdzić, że powódki nie wykazały istnienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego względem nich – czy to kontraktowej, czy to deliktowej – ani co do zasady, ani co do wysokości. Dlatego powództwo nie mogło być uwzględnione.

Mając to wszystko na uwadze Sąd w pkt. I sentencji wyroku oddalił powództwo na podstawie powołanych przepisów.

Orzekając o kosztach postępowania w pkt. II sentencji wyroku Sąd na podstawie art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążania powódek kosztami zastępstwa procesowego pozwanego,

ze względu na zasadę słuszności. Sąd miał tu na uwadze trudną sytuację materialną powódek (utrzymywanie się z niewysokiego wynagrodzenia za pracę i alimentów przez R. R. i niskiego świadczenia emerytalnego przez B. R. (1)), która była podstawą do ich zwolnienia od kosztów sądowych w niniejszej sprawie, oraz fakt, że wytaczając powództwo powódki mogły być subiektywnie przekonane o słuszności ich roszczeń. Z kolei pozwany Bank, będący dużą instytucją finansową, korzysta ze stałej obsługi prawnej, zatem brak zasądzenia na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego w niniejszej sprawie (uzasadniony szczególnymi okolicznościami) nie spowoduje jakiegось istotnego uszczerbku majątkowego po jego stronie.